

“ท่าน” ก็โดนเหมือนกัน

เรื่องนี้ผู้ขอเป็นคนไทย แต่สังกัดสื่อต่างประเทศ ขอสำเนาเอกสารไปเพื่อใช้ในการเขียนข่าว ซึ่งก็น่าจะดี และเป็นประโยชน์ต่อคนไทย แต่ทำไมถึงถูกปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสาร

นางสาวสวยมีหนังสือถึงเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับจำนวนเรื่องร้องเรียนและจำนวนผู้พิพากษาที่ถูกลงโทษทางวินัย รวม ๒ รายการ คือ ๑) จำนวนเรื่องร้องเรียนด้านวินัยและจริยธรรมของผู้พิพากษา ตั้งแต่ปีแรกที่เก็บข้อมูลจนถึงปีล่าสุด รวมถึงศาลที่ผู้ถูกร้องเรียนปฏิบัติหน้าที่ประจำ ๒) จำนวนผู้พิพากษาที่ถูกลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการตุลาการ แต่สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือแจ้งปฏิเสธว่า การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ฯ ตามมาตรา ๑๕ (๒) รวมทั้งมาตรา ๑๑ ที่บัญญัติว่าข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ ต้องมีอยู่แล้วมิใช่ต้องไปจัดทำขึ้นมาใหม่ นางสาวสวยจึงมีหนังสือลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒ อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือส่งเอกสารไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงเหมือนที่มีหนังสือชี้แจงนางสาวสวยไปแล้ว และชี้แจงด้วยวาจาเพิ่มเติมว่าเนื่องจากนางสาวสวยมีอาชีพเป็นสื่อมวลชน อาจเป็นตัวแทนขอข้อมูลให้สื่อต่างชาติ หากเผยแพร่ในเชิงลบอาจเสียหายต่อระบบศาลยุติธรรมได้ และผู้พิพากษาย้ายตำแหน่งเปลี่ยนแปลงทุกปีข้อมูลจึงไม่แน่นอน จึงปฏิเสธการให้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนเรื่องการลงโทษวินัยร้ายแรงผู้พิพากษา ก็ลงในราชกิจจานุเบกษาเปิดเผยทั่วไปอยู่แล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นสถิติจำนวนผู้พิพากษาที่ถูกร้องเรียนหรือถูกดำเนินการทางวินัย การขอข้อมูลเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตุลาการในภาพรวม ไม่มีรายละเอียดการกระทำผิดเฉพาะตัว การให้ตรวจสอบจึงไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเกิดกระแสดังต้นจากสังคมทำให้การบังคับใช้กฎหมายของข้าราชการตุลาการไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แต่การเปิดเผยจะแสดงถึงความโปร่งใสตรวจสอบได้ เกิดความน่าเชื่อถือการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับศาลที่ผู้ถูกลงโทษอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้นเมื่อแจ้งว่าไม่มีข้อมูลก็ไม่มีประเด็นวินิจฉัย ส่วนข้อมูลบทลงโทษข้าราชการตุลาการที่กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงได้ลงในราชกิจจานุเบกษาซึ่งเปิดเผยอยู่แล้ว หากหน่วยงานไม่ได้รวบรวมไว้ ผู้ขอก็ต้องประมวลข้อมูลด้วยตนเองจึงวินิจฉัยให้สำนักงานศาล ฯ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจำนวนเรื่องร้องเรียนด้านวินัยและจริยธรรมของผู้พิพากษารวมทั้งจำนวนผู้พิพากษาที่ถูกมติคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมลงโทษทางวินัยเท่าที่ได้จัดทำไว้

มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไปได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๑๐๒/๒๕๖๓)

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

บทความ ๒๒/๒๕๖๓

วีระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

แจ้งผิดแจ้งใหม่ได้

ผู้ประกอบการขอให้หน่วยงานแจ้งข้อเท็จจริงไปอย่างหนึ่ง แต่กลับไปแจ้งอีกอย่างหนึ่ง
เขาเสียหาย จึงขอข้อมูล

นายเก่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท ข. มีหนังสือถึงกรมศุลกากรขอสำเนาหนังสือที่กรม
ศุลกากรมีถึงสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) แจ้งเรื่องการตรวจสอบ
บริษัท ข. ให้ดำเนินการตามกฎหมาย เนื่องจากบริษัท ข. ทำความผิดกฎหมายศุลกากรและกฎหมายอื่นที่
เกี่ยวข้อง ต่อมา บริษัท ข. ได้ทราบว่าข้อเท็จจริงในหนังสือไม่ถูกต้องและเป็นเท็จในประเด็นการขอคืนภาษีของ
บริษัท จึงขอให้กรมศุลกากรมีหนังสือถึง ก.ล.ต. แก้อخطاءให้ถูกต้องว่าบริษัทไม่เคยขอคืนภาษี และขอสำเนา
หนังสือแจ้งนี้ แต่กรมศุลกากรมีหนังสือแจ้งปฏิเสธโดยอ้างมาตรา ๑๕ (๒) นายเก่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจาก
บริษัท ข. จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการประชุมของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ กรมศุลกากรเข้าชี้แจงว่า บริษัท ข.ทราบเรื่องนี้
จากการนำสืบในชั้นศาล ที่บริษัท ข. ฟ้องกรมศุลกากร กรมศุลกากรจึงส่งข้อโต้แย้งและข้อชี้แจงของบริษัท ข.
ให้ ก.ล.ต. ทราบ จึงเป็นเรื่องระหว่างกรมศุลกากรและ ก.ล.ต. จึงเปิดเผยไม่ได้ ตามมาตรา ๑๕ (๒) และอาจเป็น
ประเด็นให้บริษัท ข. นำไปฟ้องร้องโต้แย้งเป็นคดีความเพิ่มขึ้นอีก ฝ่ายนายเก่ง ชี้แจงว่า บริษัท ข. ไม่ได้ขอคืน
ภาษีแต่อย่างใด จึงกระทบต่อชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของบริษัท จึงขอให้ชี้แจงข้อมูลไปให้ถูกต้อง

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า หนังสือที่กรมศุลกากรแจ้งไปที่
ก.ล.ต. ตามที่นายเก่งขอให้แจ้งไปเป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการปกติของหน่วยงานของรัฐ ไม่มีลักษณะที่จะ
ปฏิเสธได้ตามมาตรา ๑๕ แม้จะปรากฏข้อความที่แจ้งการกระทำความผิดกฎหมายของบริษัท ข. แต่เป็นกรณีที่
กรมศุลกากรตรวจพบโดยผ่านการพิจารณาลั่นกรองตามลำดับขั้นแล้ว ประกอบกับนายเก่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย
กับการแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้กรมศุลกากรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นายเก่ง

มีข้อสงสัยการปฏิบัติหรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หาหรือไปได้ครับที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘
www.oic.go.th (ที่ สค ๑๒๔/๒๕๖๓)

“ข้อมูลโปร่งใส ราชการไทยไร้ทุจริต”

บ้านผมไม่ตรงตามแบบ

ไปซื้อบ้านนอกจากดูว่าราคาบ้านเท่าไร จ่ายไหวหรือไม่ ยังต้องเตรียมเงินไว้ซ่อมในอนาคตอันใกล้ด้วย หากเจอปัญหาแบบนี้

นาย ก. ซื้อบ้านจากโครงการ ต่อมากำแพงบ้านชั้นล่างแตกร้าว มีกลิ่นอับในห้องน้ำ ไม่มีระบบเตือนภัยและถังดับเพลิงตามที่กฎหมายกำหนด การก่อสร้างไม่ตรงตามแบบที่ขออนุญาต จึงมีหนังสือถึงเทศบาลนครปากเกร็ด ขอข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นพยานเอกสารของศาลเกี่ยวกับ ๑) สำเนาใบอนุญาตก่อสร้างพร้อมแบบเลขที่ ๓๓๑/๕๗ และ ๒) คำร้องขออนุญาตก่อสร้าง เลขที่ ๑๘๙/๕๗ ต่อมาเทศบาลนครปากเกร็ดเปิดเผยเฉพาะใบอนุญาตและแบบแปลนบางส่วน และคำขออนุญาตก่อสร้าง โดยให้เหตุผลว่าแบบแปลนที่ไม่เปิดเผยเนื่องจากเจ้าของข้อมูลต้องใช้ความรู้ในการจัดทำสร้างสรรค์ขึ้นมา นาย ก. จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัย ฯ เทศบาลนครปากเกร็ด มีหนังสือส่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงว่า คณะทำงานบริการข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานมีมติยืนยันความเห็นของเทศบาลที่แจ้งนาย ก. ไปแล้ว และได้ส่งสำเนารายงานการประชุมดังกล่าวให้นาย ก. ด้วย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์คือแบบแปลนการก่อสร้างอาคาร และรายการคำนวณโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับบ้านของนาย ก. เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารที่ผู้ขออนุญาตก่อสร้างยื่นประกอบการขอรับอนุญาต จึงเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๔ มิใช่สิ่งเฉพาะตัวบุคคล แต่เป็นข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติราชการปกติของหน่วยงานของรัฐ ในการพิจารณาอนุญาต อนุมัติให้ก่อสร้าง เมื่อนาย ก. เป็นเจ้าของบ้านที่มีความเสียหายจึงสมควรได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการก่อสร้างและปกป้องส่วนได้เสียของตน แม้เจ้าของแบบแปลนจะสร้างสรรค์ขึ้นมา ถ้าใครนำไปทำซ้ำดัดแปลง ฯลฯ ก็ต้องรับผิดชอบละเมิดลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงวินิจฉัยให้เทศบาลนครปากเกร็ดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอพร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้นาย ก.

ถ้าไปซื้อบ้านแล้วมีปัญหาแบบนี้ ใช้สิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารได้ครับ มีข้อสงสัยการปฏิบัติหรือจะใช้สิทธิตามกฎหมายนี้หาหรือไปได้ที่ ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๑๓๒/๒๕๖๓)

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

คนเดียวกันหรือเปล่า

นายความสงสัยต้องการตรวจสอบให้แน่ใจว่า คนที่ตัวเองจะไปฟ้องคดีเขา ใช้คนเดียวกันไหม จึงไปขอรูปถ่ายใบหน้าของคู่กรณี จะได้หรือไม่

นาย ก. เป็นนายความของนางสาวหนึ่ง มีปัญหาต้องดำเนินคดีกับนางสาวสอง ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นนางสาวสาม ได้ยื่นคำร้องต่อเทศบาลเมืองชลบุรี ขอตรวจสอบภาพใบหน้าของนางสาวสามเพื่อให้แน่ชัดว่าเป็นคนเดียวกันกับคนที่นางสาวหนึ่งโอนเงินให้ เพื่อไม่ให้ผิดคนก่อนที่จะฟ้องศาล แต่เทศบาลเมืองชลบุรีปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า การเปิดเผยจะรุกล้ำสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕) และนาย ก. ไม่ได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการขอตรวจหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๕ นาย ก. จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เทศบาลเมืองชลบุรี มีหนังสือส่งเอกสารตามอุทธรณ์ไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงว่า กรมการปกครองได้กำกับการปฏิบัติในเรื่องการคัดกรองสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนว่า ให้ดูเรื่องการเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายกระทรวงที่กำหนดไว้ และต้องระวังไม่ให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลเป็นอันขาด กรณีนี้จึงเปิดเผยให้ไม่ได้

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาแล้วเห็นว่า ภาพใบหน้าของนางสาวสามที่อยู่ในบัตรประจำตัวประชาชน เป็นข้อมูลข่าวสารในขอบเขตสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น แต่ไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๔ เมื่อนาย ก. ต้องการดูภาพใบหน้าของนางสาวสาม เพื่อตรวจสอบว่าเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ ก็ด้วยเหตุจากคู่กรณีเปลี่ยนไปใช้นางสาวสาม จึงเกรงว่าจะฟ้องผิดคน แต่นางสาวสามก็ยังคงได้รับความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอยู่ การให้นาย ก. ดูเฉย ๆ ก็น่าจะเพียงพอแล้ว จึงวินิจฉัยให้เทศบาลเมืองชลบุรีเปิดเผยภาพใบหน้าของนางสาวสาม โดยให้นาย ก. เข้าตรวจดู แต่ไม่ให้ถ่ายสำเนาไป

นาย ก. ก็จำให้ติดตาไปแล้วกัน หากไปเจอกันในศาลจะได้แน่ใจว่าไม่ผิดตัว หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ หรือไปได้จะครึบที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๑๓๔/๒๕๖๓)

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

ขอไปสู่คดีต่อ

เป็นเรื่องของหน่วยงานมีหนังสือหรือการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไปครับ ว่าคนขอเอกสารเขาบอกว่าจะนำไปฟ้องคดี เรื่องอย่างนี้เปิดเผยได้หรือไม่ หรือให้ไปว่ากันในชั้นศาล

นายจิตตก ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ ตามคำสั่งของหน่วยงานตนเอง ต่อมา ป.ป.ช. ส่งรายงานการไต่สวนจำนวน ๑ ชุด ขอให้หน่วยงานพิจารณาโทษทางวินัยกับนายจิตตก เนื่องจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่านายจิตตกมีความผิดทางอาญาและทางวินัย ส่วนทางอาญาได้ส่งเรื่องให้อัยการ สูงสุดแล้ว ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลละม้าย ป.ป.ช. ว่า นายจิตตกถูกไล่ออกจากราชการแล้ว ไม่มี สภาพเป็นข้าราชการพนักงานส่วนตำบล จึงไปดำเนินการทางวินัยกับเขาไม่ได้ นายจิตตกจึงมีหนังสือถึง องค์การบริหารส่วนตำบลละม้ายขอสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของ ป.ป.ช. เพื่อไปสู่คดี แต่องค์การบริหารส่วน ตำบลละม้ายปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๒) (๔) และ (๖) นายจิตตกจึงมีหนังสือ อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานมีหนังสือ ส่งเอกสารตามอุทธรณ์ไปประกอบการพิจารณาและชี้แจงเหตุผลในการปฏิเสธตามที่ชี้แจงกับนายจิตตกไปแล้ว

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาเห็นว่า ขอสำนวนการไต่สวน ข้อเท็จจริงของ ป.ป.ช. เป็นข้อมูลข่าวสารการชี้มูลความผิดกรณี นาย ก. ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ นายจิตตก ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงเสร็จสิ้นแล้วและส่งสำนวนให้ หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการทางวินัย แต่เมื่อข้อเท็จจริงนายจิตตกถูกไล่ออกไปก่อนแล้วไม่อยู่ในสถานะพนักงาน ส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลละม้ายจึงยุติเรื่องดังกล่าว การเปิดเผยไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อม ประสิทธิภาพ ตามมาตรา ๑๕ (๒) แต่การเปิดเผยข้อมูลอาจเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล หนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา ๑๕ (๔) จึงวินิจฉัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลละม้ายเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเฉพาะส่วนที่ เกี่ยวข้องกับนายจิตตก ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องให้ เว้นแต่ข้อมูลบุคคล หรือข้อมูล ที่ อาจทราบว่าเป็นข้อมูลให้ข้อมูล รวบรวมถึง ชื่อ สกุล อายุ อาชีพ หมายเลขโทรศัพท์ ที่อยู่ ชื่อบิดา มารดา ลายมือชื่อ ฯลฯ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารในขอบเขตสิทธิส่วนบุคคลและข้อมูลส่วนบุคคลให้ปกปิดไว้

มีข้อสงสัยการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ หรือไปได้ครับที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๗๘ www.oic.go.th

(ที่ สค ๑๘๙/๒๕๖๓)

“ข้อมูลโปร่งใส ราชการไทยไร้ทุจริต”